

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 vtrum prophetica reuelatio semper sit cum alienatione à sensibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

Lib. 6. 9. vii. in primap. 20. 3.

Trinita. quod habet animus nonnulla speciei natura similitudinem, quae quidem similitudo intelligibilis in reuelatione prophetica quandoque imaginari a Deo imprimatur, quandoque a formis imaginatis resultat secundum adiutorium prophetici luminis: quia ex eisdem formis imaginatis subtilior conspicitur veritas secundum illustrationem altioris luminis.

AD TERTIVM dicendum, quod quascumque formas imaginatas naturali virtute homo potest formare absolute considerando, non tamen ut sint ordinatae ad representandas intelligibiles veritates, quae hominis intellectum excedunt, sed ad hoc necessarium est auxilium supernaturalis luminis.

Super Questionem 173. Articulum tertium.

ARTICULVS III.

Utrum visio prophetica semper fiat cum abstractione a sensibus.

IN arti. 3. eiusdem quaest. dub. in primo occurrit, An dicitur quintum secundum quod sit prophetica reuelatio. In littera siquidem quatuor enumerantur.

Et est ratio dubij, quia naturalis cognitio habet quintum, scilicet ordinationem specierum intelligibilium, quae nihil istorum quatuor est, ut patet. Et constat secundum quod diuersimode & componuntur, & ordinantur species intelligibiles diuersas veritates pariunt. Quare igitur in prophetica cognitione reliqua proportionaliter ponuntur, sicut in naturali cognitione, & hoc unum, scilicet ordinatio specierum intelligibilium, praetermissum est.

Ad hoc dicitur, quod ordinatio specierum intelligibilium locum habet in prophetica reuelatione, sicut & ordinatio imaginabilium: quoniam quandoque mens prophetae adiuta lumine prophetico aliquas species intelligibiles ordinat ad aliquam veritatem excedentem facultatem naturae inspicendam. Sicut hoc facit circa formas imaginatas iuxta praecedentis articuli doctrinam. Neque enim minus potens est lumen propheticum ad ordinandum aliter species intelligibiles, quam imaginatas, cum illae propinquae, istae remotiores ab ipso sint. Neque species intel-

Ar. praeced.

AD TERTIVM sic procedit. Vt quod visio prophetica semper fiat cum abstractione a sensibus. Dicit enim Num. 12. Si quis fuerit inter vos propheta Domini, in visione apparebo ei, vel per somnium loquar ad illum. Sed sicut Glossa dicit in principio Psalterij. Visio quae est per formam & visionem, est per ea quae videntur dici, vel fieri: cum autem aliqua videntur dici, vel fieri, non dicuntur, vel fiunt, est alienatio a sensibus. ergo prophetia semper fit cum alienatione a sensibus.

¶ 2. Praet. Quia una virtus multum intenditur in operatione sua, alia potentia abstrahitur a suo actu, sicut illi, qui vehementer intendunt ad aliquid audiendum, non percipiunt visu ea quae coram ipsis sunt: sed in visione prophetica est maxime intellectus eleuatus, & intenditur in suo actu, ergo videtur quod semper fiat cum abstractione a sensibus. ¶ 3. Praet. Impossibile est idem simul ad oppositas partes conuerti, sed in visione prophetica mens conuertitur ad accipiendum a superiori, ergo non potest simul conuerti ad sensibilia. Necessarium ergo videtur, quod reuelatio prophetica semper fiat cum abstractione a sensibus.

SED CONTEA est, quod dicitur I. ad Cor. 14. Spiritus prophetarum prophetis subiecti sunt: sed hoc esse non posset, si prophetas non esset sui compos a sensibus alienatus existens. ergo videtur quod prophetica visio non fiat cum alienatione a sensibus.

RESPON. Dicendum, quod sicut dictum est, prophetica reuelatio fit secundum quatuor, scilicet in fluxum intelligibilis luminis, secundum immixtionem intelligibilium

specierum, secundum impressionem vel ordinationem imaginabilium formarum, & secundum expressionem formarum sensibilium. Manifestum est autem, quod non fit abstractio a sensibus, quia aliquid representatiua menti prophetae per species sensibiles, sicut ad hoc specialiter formatae diuinitus, sicut tribus ostensus Moyse, & scriptura ostensa Danieli: sicut et per alias causas productas, ita tamen quod secundum diuinam prouidentiam ad aliquid prophetice significandum, ordinatur, sicut per archetypum Noe significabatur Ecclesia. Similiter etiam non est necessarium, ut fiat alienatio a sensibus exterioribus, per hoc, quod mens prophetae illustratur intelligibili lumine, aut formatur intelligibilibus speciebus: quia in nobis perfectum iudicium intellectus habet per conuersionem ad sensibilia, quae sunt prima nostrae cognitionis principia, ut in 1. habetum est. Sed quod fit reuelatio prophetica secundum formas imaginarias, necesse est fieri abstractionem a sensibus, ut talis apparitio phantasmatum non referat ad ea, quae exterius sentiuntur: sed abstractio a sensibus quaeque fit perfecte, ut si nihil homo sensibus percipiat, quaeque autem imperfecte, ut si aliquid percipiat sensibus, non tamen plene discernat, quae exterius percipit ab his, quae imaginabiliter videt. Unde Augustinus dicit 12. super Genes. ad litteram. Sicut videt quae in spiritu sunt imagines corporum, quemadmodum corpora per corpus, ita ut simul cernatur & homo aliquis praesens, & absens alius spiritu, tanquam oculis: talis in alienatio a sensibus non fit in prophetis cui aliqua inordinatione naturae, sicut in arreptitijs vel furiosis, sed per aliquam causam ordinatam, vel naturalem, sicut per somnium: vel per rituale, sicut per contemplationis vehementiam, sicut de Petro legitur Actuum 10. quod cum oraret in canaculo, factus est in excessu mentis: vel virtute diuina rapiente, secundum illud Ezechiel. Facta est super eum manus Domini.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod auctoritas illa loquitur de prophetis, quibus imprimetur, vel ordinantur imaginariae formae vel in dormiendo, quod significatur per somnium: vel in vigilando, quod significatur per visionem.

AD SECUNDVM dicendum, quod

in responsione ad tertium ex parte luminis, prophetici reddi- tur propter quid. Cum hoc tamen fiat, quod quandoque exi- gunt abstractionem a sensibus, scilicet cum mens prophetæ ele- vatur ad sublimiora contemplanda, vt in calce eiusdem respó- sionis ad tertium patet: ita quod alienatio à sensibus semper exigitur à prophetia secundum imaginam impressionem, vel ordinationem, non semper autem secundum influxum spe- cierum intelligibili- um: quia intellectua- lis reuelatio quando à superiori influxu fit ad mouendum pro- phetæ mentem ver- sus iudicium, vel di- spositionem sensibi- lium, concretio ad sensum vtilis est, nõ abstractio. Quando vero intellectus re- nelatio ad sublimia contemplanda men- tem ducit prophe- ticam, abstractione ab inferioribus opus est. Vtrumque autem horum in naturali- bus cognitionibus experimur: quonia- duponentes, aut iudicantes de sensibi- libus, non abstrahi- mur, sed sensibus im- mergimur. Ad alio- rum autem speculan- da quado magis ab- strahimur, melius p- spiciamus.

¶ In eodem artic. 3. nota aureum verbu- diuinam conditione- scilicet, Talis alienatio à sensibus non fit in prophetis cum aliqua inordinatione nature: & multo minus fit cum ali- qua inordinatione honestatis, aut mor- tis: Spiritus enim sanctus, qui auctor est alienationis re- quisitæ ad prophetiam, sicut & pro- phetæ ipse, non est auctor deordinationis nature, aut mor- tis: quoniam gratia secundum genus suu- & naturam, & mo- rem perficere, non destrueret, minuire, aut violare, nata est. Et propterea aliena- tio à sensibus cum cordis salu- sensibi- liter vehementi, cu- deordinationem nature contineat, non est à Spiritu sancto. Et similiter si cu- denudatione pudendaru- partium fiat ex parte personæ alienata, nisi adessent operientes. Hoc n- & contra ho- nestatem moru-, & contra nature ordinẽ est: quoniam talis membroru- ad deordinatõe nature spectaret, et si nudatio pudendoru- nõ esset: nata sequi. Vnde oportet aduertere in hu- iusmodi alienationibus si inueniantur aliquid indecẽs s- m mo- tus intrinsecos, vel extrinsecos siue sit indecentia nature, siue indecentia moris: quoniam tunc non est alienatio propheti- ca, sed infirmitatis, vel fictionis, vel illusionis diabolice, aut naturaliter animalis ex nimia meditatione alicuius.

ARTICVLVS IIII. Vtrum prophetæ semper cognoscant ea quæ prophetant.

AD QVARTVM sic procedi- tur. Videtur q- prophetæ semper cognoscant ea q- prophetant: quia vt * Augul. dicit 12. super Genes. ad literã, Qui- bus signa per aliquas reru- corporalium similitudines demõ- strabantur in spiritu, nisi accessisset mentis officium, vt etiam intelligerentur, non dum erat prophetia: sed ea quæ intelli- guntur, non possunt esse incon- gnita. ergo propheta non igno-

ditionem veri prophetæ, quantum ad promulgatione- prophete, s. q- spiritus prophetarum subiecti sunt eis quo ad hoc, s. non mente turbata, non quasi acti ab alio, quasi alius loquatur per eos, vt contingit in demoniacis, sed ex proprio sensu, me- te quieta, scientes quid loquuntur, dicunt ea quæ videntur.

Vnde habes, quod tam alienati in ipsa alienatione loquen- tes, & postmodu- ne scientes quid vide- rint, referunt se ad ea quæ dixerunt in alienatione positi, q- alienati denuntiantes velint nolunt q- viderent, non sunt prophetæ: qm- vtriusq- deest iubi- lectum denuntiationis. Et hoc ipsum i- decens est, vt illi quos Deus docet, & illuminat ad Eccle- siæ adificatione-, ir- rationabili motu se habeant ad propala- ndu- diuina mysteria. Et hinc patet q- p- sonæ in extasi postq- lo- quentes in persona Christi, vel alterius sancti quasi actæ ab illo, & non ex pro- prio sensu pronun- tiantes, aut seducun- tur, aut seducunt. Et tñ- m-ndus stultus mi- ratur, stupet, adorat huiusmodi verba, hu- iusmodi actus, huius- modi p-sonas, nõ ad- uerentes, q- spiritus prophetarum subie- cti sunt eis quo ad promulgationem.

¶ 2 Prat. Maius est lumen p- phetie, quam lumen naturalis rationis: sed quicumque lumi- ne naturali habet scientiam, nõ ignorat ea quæ scit. ergo quicu- que lumine prophetico aliqua enuntiat, nõ potest ea ignorare.

¶ 3 Prat. Prophetia ordinatur ad hominum illuminationem. Vnde dicitur 2. Pet. 1. Habem- propheticum sermonem, cui bene facitis attendentes quasi lucerna- luceri in caliginoso lo- co: sed nihil potest alios illumi- nare, nisi in se sit illuminatum. ergo videtur quod propheta prius illuminetur ad cognoscẽ- dum ea quæ alijs enuntiat.

SED CONTEA est, quod dicit Ioan. 11. Hoc autem à seipso Caiphas non dixit, sed cum es- set pontifex anni illius, propheta- uit, quia Iesus moriturus erat pro gente &c. sed hoc Caiphas non cognouit. ergo non om- nis qui propheta, cognoscit ea quæ prophetat.

RESPON. Dicendum, q- in reuelatione prophetica mouetur mens prophetæ à Spiritu sancto, sicut instrumentum de- ficiens respectu principalis agẽ- tis. Mouetur autem mens pro- phetæ non solum ad aliquid apprehendendum, sed etiam ad aliquid loquendum, vel ad aliquid faciendum: & quando- que quidem ad omnia tria si- mul, quandoque autem ad duo horum, quandoque vero ad v- num tantum. Et quodlibet ho- rum contingit esse cum aliquo cognitionis defectu. Nam cum mens prophetæ mouetur ad a- liquid æstimandum, vel appre- hendendum, quandoque qui- dem inducitur ad hoc, quod so- lum apprehendat rem illam: quandoque autem vterius ad hoc, quod cognoscat hæc sibi esse diuinitus reuelata. Simi- liter etiam quandoque mouetur

ipsam reuelationem, quod est à Deo: & quo ad reuelata, q- sunt futura sic, vel sic, prout reuelantur: & q- sunt talis, vel ta- lis conditionis reuelata, prout tamen reuelantur. Et hinc solu- tur questio superius in articulo vltimo ad secundum. q. 171. relicta de prophetia comminationis. Nam propheta, cui re- uelatur aliquid futurum in causis, euidenter cognoscit illud futurum in causis illius: quoniam cognitio eius est similitu- do diuine scientiæ de illo futuro in illis causis. Sed non oportet quod sciat hinc, an sit etiam ponendum in esse illud futu- rum, sed quantum est ex vi illius prophetice cognitionis re- manet ambiguum in mente prophetæ, an illud futurum eueniet, vel non. Et propterea Ionas recubabat prophe- tare

¶ Super Questionem 173. Articulum quartum. IN arti. 4. eiusdem q. 173. quia superius declaratum est, q- de cognitione cui dicitur est sermo, quod etiã hic patet in r- sione ad argumenta, dum d- q- primæ r- siones loquuntur de veris p-phetis, quo- rum mens diuinitus illustratur perfecte, & constat, q- tres pri- mæ r- siones de cog- nitione euidenter lo- quuntur: ideo nõ est hic amplius immo- randum, sed firman- dum, q- prophete- ve- ri quo ad duo habet euidentiam. s. quo ad ipsam reuelationem, quod est à Deo: & quo ad reuelata, q- sunt futura sic, vel sic, prout reuelantur: & q- sunt talis, vel ta- lis conditionis reuelata, prout tamen reuelantur. Et hinc solu- tur questio superius in articulo vltimo ad secundum. q. 171. relicta de prophetia comminationis. Nam propheta, cui re- uelatur aliquid futurum in causis, euidenter cognoscit illud futurum in causis illius: quoniam cognitio eius est similitu- do diuine scientiæ de illo futuro in illis causis. Sed non oportet quod sciat hinc, an sit etiam ponendum in esse illud futu- rum, sed quantum est ex vi illius prophetice cognitionis re- manet ambiguum in mente prophetæ, an illud futurum eueniet, vel non. Et propterea Ionas recubabat prophe- tare